

sahuje více než 30 alkaloidů různých typů (např. chelidonin). Jedovatý pro člověka i zvířata.

Semena obsahují 40–60 % technicky upotřebitelného oleje.

4. *Eschscholzia* CHAM. — sluncovka

Eschscholzia CHAMISSO in NEES Horae Phys. Berol. 73, 1820.

Jednoleté byliny s bezbarvým mlékem. Květy jednotlivé. Kališní lístky 2, kapucovitě srostlé, v podobě čepičky opadávající; korunní lístky v poupatech zkroucené; blizny nitkovité. Tobolky dlouhé, úzké. Semena bez přívěsku. — Asi 125 druhů v z. části Severní Ameriky, některé se pěstují pro ozdobu.

1. *Eschscholzia californica* CHAM. — sluncovka kalifornská Tab. 100/3

Eschscholzia californica CHAMISSO in NEES Horae Phys. Berol. 74, tab. 15, 1820.

Lodyha 20–80 cm vys., vzpřímená. Listy peřenodílné v čárkovité úkrojky. Květy dlouze stopkaté; korunní lístky 1–6 cm dl., nejčastěji oranžově žluté (ale i jiných barev), na bázi tmavší; některé květy s 2 čnělkami prodlouženými, delšími než tyčinky. Plody 5–6 cm dl.

Často pěstována jako okrasná letnička v různobarevných a plnokvětých kultivarech a vzácně zplaňuje. Původem z Kalifornie.

U nás byla někdy pěstována také pod jmény *E. crocea* BENTHAM a *E. douglasii* (HOOKER et ARNOTT) WOLFERS.

Poznámka: *Argemone mexicana* L., jednoletá bylina s velkými bleďožlutými až oranžovými květy a s ostnitou tobolkou, byla přechodně zavlečena s rudou na rudiště ve Vítkovicích (1965). Původem ze Střední Ameriky, druhotně jako plevel v subtropích a tropech téměř celého světa. Ve stř. a j. Evropě vzácně.

Maclaya cordata (WILLD.) R. BR. (syn.: *Bocconia cordata* WILLD.) je občas pěstována jako ozdobná trvalka. Je to statná vytrvalá bylina s velkými zpeřené členěnými listy a s nenápadnými květy v dlouhých květenstvích. Původem z Číny a Japonska. Ojedinele přechodně zplaňuje (Praha, Štvanice).

35. *Fumariaceae* DC. — zemědýmovitě*)

Syn.: *Papaveraceae* JUSS. subfam. *Fumarioideae* ENDL.

Lit.: FEDDE F. (1936): *Papaveraceae* Unterfam. III. *Fumarioideae*. In: ENGLER A., PRANTL K. et HARMS H., *Die natürlichen Pflanzenfamilien*, ed. 2, 17b: 121–145. — RYBERG M. (1960): A morphological study of the *Fumariaceae* and the taxonomic significance of the characters examined. *Acta Horti Bergiani* 19/4: 121–248.

Jednoleté nebo vytrvalé byliny bez mléčnic. Listy střídavé, 2 (–3) × trojčetné nebo 2 × zpeřené, řapíkaté, bez palistů. Květy v hroznech, zřídka v chudokvětých latách, oboupohlavné, příčné monosymetrické nebo bisymetrické, různooobalné. Kališní lístky 2, velmi malé, brzy opadavé (popř. chybějí), korunní lístky 4, ve 2 kruzích, vnitřní menší než vnější, z vnějších buď oba, nebo alespoň jeden ostruhatý (vakovitý), oba vnitřní na vrcholu víceméně spojené; tyčinky 2 (zdánlivě 6), obě s širokými nitkami, nahoře rozdělenými ve 3 krátké větve, z nichž střední mají prašníky dvou-pouzdré, postranní jednopouzdré; semeník svrchní, ze 2 plodolistů, jednopouzdrý; placentace parietální. Plod dvouchlopněvobá tobolka nebo nažka. Semena bohatá na endosperm, někdy s masíčkem; embryo malé, s 2, řidčeji 1 dělohou. — Asi 18 rodů (přibližně 450 druhů) s těžištěm rozšíření v mírném pásmu s. polokoule (zvláště Eurasie), několik druhů v j. Africe.

Poznámka: Na rozdíl od čeledi *Papaveraceae* obsahují všichni zástupci kyselinu fumarovou, ale shodně se zástupci čeledi *Papaveraceae* obsahují řadu význačných isochinolinových alkaloidů.

1a Plod jednosemenná, ± kulovitá, nanejvýš 2,6 mm dl. nažka; květy (s výjimkou velmi vzácně pěstované *F. capreolata*) nanejvýš 9 mm dl. Jednoleté byliny s tenkým kořenem 4. *Fumaria*

b Plod mnohosemenná, v obrysu kopinatá až kopinatě vejčitá, alespoň 8 mm dl. tobolka, pukající 2 chlopněmi; květy alespoň 10 mm dl. Vytrvalé byliny s kulovitými hlízami nebo s oddenkem 2

2a Květy v obrysu srdčité, oba vnější korunní lístky stejné, polosrdčité, protažené v nazpět ohnutou ostruhu; pod každým květem kromě listenu ještě 2 listence 1. *Dicentra*

*) Zpracoval M. Smejkal.

Tab. 101: 1 *Chelidonium majus*. — 2 *Corydalis cava*, 2a — horní část mladého plodenství. — 3 *C. intermedia*, 3a — květ, 3b — plod.

Tab 100: 1 *Papaver argemone*, 1a — tyčinka. — 2 *P. lecoqii*, 2a — plod, 2b — blizna. — 3 *Eschscholzia californica*.

488 *Papaver*

